

Raadsvoorstel

Beoogd effect

Een effectieve en duurzame inzameling van afval- en grondstofstromen.

Beslispunten

1. Het recycleplan Zeewolde 2025 – 2030 vaststellen.
2. Per 1 januari 2026 een recycle-tarief invoeren waarbij de afvalstoffenheffing wordt verdeeld in een vast en een variabel deel, op basis van de volgende kaders:
 - a. Invoering van het Recycle-tarief op basis van volume-frequentie;
 - b. Recycle-tarief alleen op het restafval, niet op de grondstoffen;
 - c. Het vastrecht wordt voor alle huishoudens hetzelfde;
 - d. De tarieven worden in 2025 definitief vastgesteld bij het vaststellen van de belastingverordeningen waarbij een verdeling vast-variabel van 80%-20% wordt voorgesteld;
3. Uitbreiden van de inzamelmiddelen voor grondstoffen in de openbare ruimte;
4. Doelgroepenbeleid inrichten voor mensen met medische afval, kwijscheldingen en de zwerfafvalrapers;
5. Het Recycleplan ondersteunen met flankerend beleid gericht op communicatie, coaching en handhaving;
6. Kiezen voor de volgende opties binnen het Recycleplan:
 - a. De inzamelfrequentie van PBD handhaven op 1x per 4 weken en deze keuze na het eerste jaar evalueren;
 - b. De inwerptrommels van alle verzamelcontainers voor restafval verkleinen naar 30 liter;
 - c. Hulpmiddelen voor in de keuken verstrekken om inwoners te verleiden betere keuzes te maken in afvalscheiding van etensresten.
7. De dekking van de structurele kosten en opbrengsten van deze maatregelen verwerken in de afvalstoffenheffing vanaf 2026.
8. De dekking van de incidentele kosten die vallen in 2025 te dekken uit de algemene reserve. Het gaat hierbij om € 206.750. In 2026 gaat het om €113.250.

9. De 2^e begrotingswijziging van het boekjaar 2025 vaststellen.

Inleiding

Op 21 december 2023 heeft de raad in de kadernota Recycleplan de volgende kaders vastgesteld:

Milieu; De gemeente Zeewolde is op weg naar een circulaire economie. De focus ligt op het inzamelen van kwalitatief hoogwaardige grondstoffen en het voorkomen en verminderen van de hoeveelheid restafval.

Kosten; De gemeente Zeewolde houdt grip op de afvalbeheerkosten. De kosten zullen in de toekomst toenemen terwijl de stabiliteit van de opbrengsten onzeker is.

Service; Onder het motto “de basis op orde” zorgen we dat ieder huishouden de hoofdstromen GFT, PBD en OPK dicht bij huis aan kan bieden. De inzamelfaciliteiten bij de winkelcentra en in de wijk worden verder geoptimaliseerd.

Het Recycleplan Zeewolde 2025 – 2030 is nodig om de volgende stap te maken naar minder dan 100 kg restafval per inwoner in 2026. Inwoners van Zeewolde boden in 2023 gemiddeld nog 152 kg afval aan als restafval. Meer dan 75% van dit afval bestaat uit grondstoffen. Het verbranden van deze grondstoffen is niet gunstig voor het milieu, en wordt daarnaast door overheidsheffingen steeds duurder. De inwoners van Zeewolde zijn zich ervan bewust dat er aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om afvalscheiding te verbeteren. Het plan biedt een aanpak om deze herbruikbare stoffen uit het restafval te halen en daarmee de doelstellingen te realiseren.

Argumenten

1. In het Recycleplan 2025 – 2030 wordt de weg uitgestippeld die leidt tot verdergaande reductie van afval en hergebruik van grondstoffen.

2. Er eindigen nog te veel grondstoffen in de afvalverbrandingsinstallaties

Uit een afvalanalyse blijkt dat 75% van het restafval nog bestaat uit grondstoffen die te recyclen zijn. Het verbranden van materialen is onherstelbaar terwijl ze opnieuw als grondstof ingezet hadden kunnen worden. Daarbij leidt het verbranden van grondstoffen tot een verhoging van de CO₂-uitstoot en voor hogere verwerkingskosten.

De overheidsheffingen op de afvalstroom die verbrand wordt en bij de gemeente in rekening worden gebracht, worden elk jaar hoger. Er is een nieuwe impuls nodig om het restafval te verminderen.

De implementatie van een Recycle-tarief is in Nederland met afstand de meest effectieve prikkel om het gedrag van inwoners te beïnvloeden.

Inwoners in gemeenten die Recycle-tarief hebben ingevoerd hebben gemiddeld 90 kilo minder restafval dan gemeenten zonder Recycle-tarief, en ruim 25% betere afvalscheiding.

2a. Invoering van het Recycle-tarief op basis van volume-frequentie.

Dit is een robuust en beproefd systeem dat door de meeste recycle-tarief gemeenten wordt gekozen en weinig storingsgevoelig is. Het kan in

Zeewolde worden ingevoerd zonder dat er aanvullende kosten hoeven te worden gemaakt voor het wegend maken van de inwerptrommels en de inzamelvoertuigen. Voor de inwoners is het een duidelijk systeem, waarbij de rekening niet kan worden beïnvloed door een ongewenste bijworp van derden.

2b. Recycle-tarief alleen op het restafval, niet op de grondstoffen.

Het recycle-tarief wordt ingezet als een prikkel om gedrag te veranderen en minder grondstoffen aan te bieden als restafval. Dit sluit aan bij de keuze om alleen de ongewenste fractie te voorzien van een tariefprikkel.

2c. Het verschil in huishoudengrootte in het vastrecht vervalt.

Het vastrecht wordt voor alle huishoudens hetzelfde. De inwoners kunnen zelf de hoogte van de variabele heffing beïnvloeden door goed scheidingsgedrag. Dit betekent dat gezinnen die goed scheiden goedkoper uit kunnen zijn dan een eenpersoonshuishouden dat minder goed scheidt.

2d. De tarieven worden in 2025 definitief vastgesteld bij het vaststellen van de belastingverordeningen waarbij een verdeling vast-variabel van 80%-20% wordt voorgesteld.

We streven naar een verdeling vast-variabel van 80%-20%. In andere gemeenten zien we dat de prikkel om te veranderen net zo goed kan werken bij een relatief laag variabel tarief. Een lager variabel tarief zorgt voor minder weerstand onder de inwoners, en voor minder risico voor tekorten op de afvalstoffenheffing.

3.1. Het inzamelen van GFT en etensresten wordt op basis van dit plan bij alle hoogbouw locaties ingevoerd.

Nieuwe Europese wet- en regelgeving kent de verplichting om GFT en etensresten gescheiden in te zamelen. De bestaande uitzondering voor hoogbouw vervalt. Het plan houdt rekening met het plaatsen van een GFT container bij of in de buurt van de PBD containers die geplaatst zijn bij de hoogbouwlocaties om de inzameling van plastic te faciliteren. De inwoners van de hoogbouw krijgen de mogelijkheid om met de pas voor het restafval ook de nieuwe GFT containers te open. Op deze wijze zorgen we ervoor dat er zo min mogelijk oneigenlijk gebruik en vervuiling van deze containers ontstaat.

3.2. De hoeveelheid grondstoffencontainers wordt op een aantal locaties uitgebreid.

Op een aantal locaties worden extra onder- en/of bovengrondse papiercontainers bijgeplaatst. Ook zal onderzocht worden of de dekking door textiel containers voldoende is.

4. Invoering van het Recycle-tarief vraagt om maatwerk voor bepaalde doelgroepen

Om te voorkomen dat sommige groepen extra geraakt worden door de invoering van het Recycle-tarief is maatwerk ontwikkeld. Zo zijn er compensatieregelingen voor mensen die door ziekte onvermijdbaar extra restafval hebben en voor de kwetsbare groepen die een zeer laag besteedbaar inkomen hebben. De groep vrijwilligers die de gemeente ondersteunen in de wijken en daar het zwerfafval rapen worden ook

ondersteund in de nieuwe situatie met mogelijkheden om het afval kosteloos in te leveren.

5. Flankerend beleid is noodzakelijk voor een succesvolle implementatie van het Recycle-tarief

We werken bij het opstellen van het flankerend beleid nauw samen met onze inzamelorganisatie HVC. Zij hebben inmiddels in diverse andere gemeenten het Recycle-tarief ingevoerd, en hebben op basis van de ervaringen daar een goed ondersteunend programma van communicatie en coaching in de wijk voorbereid. Samen met de lokale input van de gemeente Zeewolde en haar handhavers kan deze als basis dienen voor het flankerend beleid in Zeewolde.

6. In het Recycleplan zijn een aantal keuzeopties beschreven. In het plan wordt op basis van deze opties een keuze voorgesteld:

6a. De inzamelfrequentie van PBD blijft voorlopig gehandhaafd op 1 x 4 weken.

Een hogere inzamelfrequentie van het PBD resulteert in meer service voor de inwoners. Het stimuleert inwoners om PBD beter te scheiden.

Het brengt echter ook significant hogere inzamelkosten met zich mee die niet gecompenseerd kunnen worden door de betere inzamelresultaten op verwerking.

Daarom wordt geadviseerd om de inzamelfrequentie van PBD bij aanvang te handhaven op 1 x per 4 weken. Deze keuze wordt na het eerste jaar geëvalueerd. Bij de evaluatie worden de inwoners betrokken.

(alternatief: de inzamelfrequentie verhogen naar 1 x per 2 weken; meerkosten € 54.200,-)

6b. Alle inwerptrommels van de restafvalcontainers verkleinen van 60 liter naar 30 liter.

Het Recycle-tarief nodigt uit om volle zakken in de container te gooien. Volle 60 liter zakken zijn voor een deel van de inwoners te zwaar. Het verkleinen van de inwerptrommel naar maximaal 30 liter is een simpele en relatief goedkope maatregel om deze inwoners tegemoet te komen. Voor andere inwoners zal er echter een duidelijke voorkeur blijven voor het aanbieden van 60 liter zakken, omdat de afvalbak in de keuken is afgestemd op 60 liter. Op alle locaties is er sprake van gemengde bewoning waardoor het maken van keuzes per container niet voor de hand ligt. Daarom stellen we voor om alle containers te verkleinen naar 30 liter. Het doel van het recycleplan is dat iedereen minder restafval overhoudt. De inwerptrommel verkleinen sluit hierbij aan.

Als alternatief: Het is mogelijk om de inwerpzuiden uit te voeren met een dubbele inwerptrommel. Deze oplossing is ingrijpend en veel kostbaarder, en zal waarschijnlijk niet volledig kunnen worden afgerond voor 1 januari 2026. De financiële consequenties hiervan zijn uitgewerkt in hoofdstuk 9 van het recycleplan.

6c. Het verstrekken van hulpmiddelen voor in de keuken helpt inwoners hun GFT beter te scheiden

Het restafval bestaat voor 35% uit GFT. Uit onderzoek van de NVRD (Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten) blijkt dat het faciliteren van inzamelmiddelen in huis een positief effect heeft op het scheiden van het afval. Er wordt geadviseerd om de inwoners van appartementen en bovenbouw-woningen eenmalig de mogelijkheid te geven een GFT-bakje uit te zoeken voor een bepaald bedrag. Los daarvan is het advies om alle inwoners een rolletje biologisch afbreekbare zakjes te geven. Dit zijn eenmalige kosten die een succesvolle implementatie van het grondstoffenbeleid verbeteren en bijdragen aan het draagvlak van het nieuwe beleid. Deze maatregel kost eenmalig: €24.000,- (alternatief: Geen hulpmiddelen ter beschikking stellen)

7. De dekking van de structurele kosten en opbrengsten van de maatregelen te verwerken in de afvalstoffenheffing vanaf 2026.

De gemeente Zeewolde heeft een afvalstoffenheffing die 100% kostendekkend is. De voorgestelde maatregelen hebben naar verwachting een positief effect op de kosten. Deze effecten vanaf 2026 te verwerken in de nieuwe heffing.

8. Naast de structurele kosten en opbrengsten zijn er eenmalige kosten voor de implementatie. Dit zijn de project en communicatiekosten, de link met het belastingstelsel en een aantal kosten voor middelen. Deze vallen voor een groot deel in 2025. De eenmalige kosten bedragen in €206.750,- in 2025 en €113.250,- in 2026.

Financiën

Structurele effecten:

De kosten en opbrengsten van het recycleplan zijn een inschatting op basis van ervaringen in andere gemeenten. De daadwerkelijke kosten en opbrengsten zijn afhankelijk van de resultaten die de inwoners van de gemeente Zeewolde behalen. In de kosten zijn de effecten meegenomen van de kosten voor de inzameling, de inzamelmiddelen, de kosten voor verwerking en recycling, inclusief de overheidsheffingen en de vergoedingen voor verpakkingen, en de kosten voor de inning.

De structurele effecten van het recycleplan op basis van de voorgestelde keuzeopties en gebaseerd op het prijspeil van 2024 zijn positief. Met de implementatie van het recycleplan dalen naar verwachting de kosten van het afvalbeheer. Op basis van de modellen in de branche en ervaring in andere gemeenten ligt de bandbreedte van dit voordeel tussen de €0,- (minimaal kostenneutraal) en €130.000,-. Deze structurele kosten vormen de basis voor de berekening van de afvalstoffenheffing vanaf 2026 en worden daar voor 100% uit gedekt.

Incidentele kosten

Om Recycle-tarief en de wettelijke verplichte inzameling van GFT en etensresten in de hoogbouw in te voeren moeten er ook incidentele kosten worden gemaakt. Dit zijn onder meer de kosten voor de projectleiding, communicatie en voorlichting, coaching en handhaving, eenmalige kosten

voor het plaatsen van de inzamelmiddelen (betonputten, bodem- en locatieonderzoek, afvoer grond etc.) en het bouwen van de link met het belastingsysteem. De totale omvang van deze incidentele kosten bedraagt naar verwachting €320.000,-. Deze kosten vallen grotendeels in 2025 en deels in 2026.

Bedrag in € *	2025	2026	2027	2028	2029
Incidenteel	€206.750	€113.250			
Structureel					

De structurele kosten worden verrekend met de afvalstoffenheffing en zullen geen gevolgen hebben voor de exploitatie.

Dekking

	2025	2026	2027	2028	2029
Inzet reserve: nee Dekking is als volgt:					
Inzet reserve: ja Welke?	Algemene reserve	Algemene reserve			

Communicatie en participatie

Voorafgaand aan het opstellen van het plan heeft er uitgebreide inwonerparticipatie plaatsgevonden. Zo heeft I&O een enquête gehouden gericht op het nieuwe beleid, en heeft MUZUS een groot participatie-onderzoek gehouden waarin de gemeente actief heeft ingezet op het bereiken van doelgroepen die we normaal niet altijd zien in de gebruikelijke participatiemogelijkheden. Beide onderzoeken zijn als bijlage toegevoegd bij dit voorstel.

Bij de totstandkoming van het voorstel hebben we ook de inzamelaar HVC actief betrokken. Alle voorstellen zijn met HVC kortgesloten en door hun op haalbaarheid en kosten getoetst.

De financiële paragraaf is samen met financiën afgestemd.

Na goedkeuring van het plan werken de gemeentelijke communicatie en de communicatieafdeling van HVC samen om de aanpak concreet vorm te geven. Hierbij wordt ook de input van de afdeling handhaving, wijken en de klantcontactcentra van beide organisaties betrokken.

Hoofdpijnen uitvoering

1 januari 2026 wordt het Recycle-tarief ingevoerd. In 2025 wordt de basis op orde gebracht (iedereen de juiste en voldoende inzamelmiddelen)
Er worden GFTe cocons geplaatst en er komen extra OPK containers.
Daarnaast wordt er een 0-meting uitgevoerd om iets te kunnen zeggen over de bijplaatsingen en dumpingen. In 2027 vindt een uitvoerige evaluatie plaats waarin knelpunten en aandachtspunten worden besproken. Hierbij worden de inwoners betrokken.

Burgemeester en Wethouders van Zeewolde,

de secretaris,

de burgemeester,

K.C. Hamstra

G.J. Gorter